

Af Tine Lindhardt, biskop over Fyens Stift

Foto: Ard Jongsmas

Da kong David går i seng med Batseba, på trods af at hun er gift med Urias, én af Davids soldater, og på trods af at David også selv er gift, – og da Batseba bliver gravid og David derefter på behændig vis får det arrangeret så Urias dør i krigen, får David en dag besøg af profeten Natan.

Natan fortæller David en historie om en rig mand der har mange får og en fattig mand som har et eneste lille lam, som han holder utroligt meget af. En dag får den rige mand gæster, men han nænner ikke at tage eet af sine egne dyr. Derimod tager han den fattige mands eneste lam og tilbereder et måltid af det.

Her afbryder kong David Natan og siger ophidset: »Den mand der gør sådan, skal dø, og lammet skal han erstatte firedobbelt, fordi han har handlet så hjerteløst!« Hvorpå Natan siger til David: »Du er manden!«

Den erkendelse er det ikke sikkert at kong David var kommet frem til, hvis profeten Natan eller andre havde forsøgt at argumentere og overbevise David om det. Men fortællingen overbeviser ham, så at sige bag om ryggen.

Fortællingen kaster et nyt lys over ham og hans liv og opførelse, og i det lys kan han se sig selv som han er.

bibelske fortællinger tit. De klæder os af til skindet, så vi står der i al vores selvoptagethed, fejhed, brutalitet, magtskyg, synd og skyld, uden meget til at dække det.

Det vi ikke vil sige os selv, bliver sagt til os gennem fortællingen, så vi ikke kan løbe fra det.

Derfor fortæller jeg ofte historien ikke alene om Kong David og Batseba og Urias og hans Uriaspost, men også om f.eks. Kain og Abel.

Kain og Abel handler jo ellers og som bekendt om jalousi, misundelse, ulige vilkår, mord, straf og er dermed én af Bibelens »farlige fortællinger«. Derfor kunne det være fristende at springe den over. Men hverken misundelse, jalousi, ulige vilkår, mord springer os over, fordi man ikke taler om det. Det er et livsvilkår.

Vi er mennesker, ikke engle. Vi lever på jorden, ikke i himlen. Det skjuler de bibelske fortællinger ikke et sekund. Derfor fortæller jeg dem, også gerne de farlige. Selvfølgelig ikke som alibi for at lade stå til, fralægge sig ansvar eller for at forherlige, men for at få det frem i lyset og erkende at ja, – misundelse, jalousi, brodermord – det er ikke kun de andre. Det er også mig selv.

Jeg genfortæller med andre ord historien om Kain og Abel som et spejl.

Et spejl af den fortvivlelse man kender til, når man synes at man er på kanten af livet, mens de andre boltrer sig og soler sig lige midt i det. Den misundelse og vrede der kan overmande én, så man bilder sig ind at bare den anden og de andre kommer ud af livet, kommer man selv ind, og den bitterlige erkendelse, når man opdager, at tror man det og handler derefter, så kommer man kun endnu længere ud end man nogen sinde før har været. Ud til jordens yderste egne, hvor man kun hænger fast i livet med det yderste af neglene.

Der findes også andre typer af farlige fortællinger i Bibelen og måske især i Det Gamle Testamente. Farlige i den forstand at de bryder med vores normer og etik og moral på en måde, så man ikke kan billige det.

Snyd er for eksempel ofte helt i orden i de historier, - hvis man slipper godt fra det. Men hvis man afsløres i at snyde, er det til gengæld skidt.

Der er også historierne om mænd og damer og forhold mellem dem, som man på enhver måde må tage afstand fra. De fortællinger f.eks. som handler om incest, vold, overgreb, undertrykkelse mm.

Ikke desto mindre fortæller jeg ofte også de historier.

Igen – ikke for på nogen måde at forherlige eller blåstemple, men dels for at tegne et billede af hvordan det var engang og ikke er mere. Dels fordi der i flere af de historier er et ekstra lag, en pointe som man måske ikke ser i første blik, men som alligevel ligger der.

Mange af de kvinder der fortælles om i Bibelen, er langt mere snarrådige og handlekraftige end man skulle tro. Kvinderne lader sig ikke bare fortælle; de fortæller selv historie og sætter historierne i gang gennem intriger, list, snyd og ja snarrådighed. De får på den måde indflydelse på historien, ofte langt ud over hvad de i virkeligheden har mulighed for i et samfund, der er mandsdomineret og kvindeundertrykkende.

Vinklen jeg lægger på de fortællinger, er dog sjældent kvindevinklen, men derimod den mulighed der er i ethvert liv, mand, kvinde, barn, ung, voksen, dengang nu og i fremtiden; muligheden for at skabe sig rum og plads selv hvor det ikke er der. Muligheden for at bryde ud og ned og op, selv hvor man ikke tror man kan det. Og i sidste ende muligheden for at leve med det, man ikke kan leve med. Muligheden for at leve i det, med det og trods det.

Er jeg tidsbestemt i mine valg af fortællinger og vinkling? Sikkert. Men oftest kommer fortællingerne bag på mig og åbner for ny erkendelse. De ›klæder af‹ – og faktisk ›klæder de også på‹. Men det er en anden historie.